

"מיראתה ופחדה מפני ראש הגאונים וכבודו כי רב" החלה לספר את כל העניין, איך לפני שנים רבות בעיר פלונית, אחר מות בעלה התפללה לפני ארון הקודש שה' ישלח לה פרנסה, והשיבו לה בבת קול שיצאה מגבהי מרומים שתלחש כך וכך. כאשר רבי השל נזכר באותו מעשה התחיל לצחוק צחוק גדול, מרוב הצחוק התבקעה המורסה בגרונו והמוגלה יצאה מתוכה... כך התחיל להתרפא, עד אשר הבריא לגמרי.

ונתקיים בו מילדותו "לשון חכמים מרפא", משחוק ילדותו, שהיה קדוש מילדותו נעשה לו נס ורפואה בזקנותו!
(פתחא זעירא" מאת הגאון רבי צבי יחזקאל מיכלזון, רבה של פלונסק)

"ואשה כי תדר נדר". (ל'ד) אם נתבונן בפרשת נדרים נמצא כי רק פסוק אחד בכל הפרשה מתייחס לנדרי האנשים, בעוד שאר הפרשה עוסקת בנדרי נשים - נקודה זו בוודאי דורשת ביאור.

... עוד נראה לומר, הלא נאמר (קידושין מט:) כי "עשרה קבין של שיחה ירדו לעולם, תשעה נטלו נשים..." מעתה היה מקום לקבוע כי האישה אינה מקדישה תשומת לב רבה לדבריה ואין לייחס להם משמעות... לפיכך מבהירה התורה כי לדבריהן ונדריהן של הנשים יש משמעות מחייבת וחומרתן אינה פחותה מחומרת נדריהם של האנשים!
(מקדש הלוי" - הגאון רבי יוסף צבי דיני)

להתפלל היכן שלא צפוף ולא דחוק זו מצוה תמיד!

תלמידו של החת"ס, מוה"ר רבי ישראל כ"ץ נדר שלא לעבור יותר לפני התיבה בבית הכנסת הקטן בעירו בו היה מתפלל. אלא שהגבאים לא השיגו ש"ץ במקומו ועתה עלול להתבטל המנין. **השיב החת"ס:** לדבר מצוה דרבים פשוט שמותר להתיר נדרו. אך נראה שזה שהתפילות יתבטלו בבית הכנסת הקטן לא הוי דבר מצוה כל כך, שהרי יכולים ללכת להתפלל בבית הכנסת הגדול. אמנם, אם יהיה על ידי זה דוחק מקום, נראה דהוי מצוה ויתיר את נדרו. (מסיבה זו שלא יהיה דוחק, דחו את מצות 'הקהל' מיום טוב ראשון של חג. עיין רש"י מגילה ה. וראב"ד סוף הל' חגיגה). ובאמת כבר אמרתי לו פה אל פה שאם לא ימצא בית כנסת אחר להשמיע קולו, גם אז עבירה בידו (ילקוט כי תשא).

לכן יש להתיר נדרו - על ידי שלושה שאינם מבני הקהילה. לא מתפללי בית הכנסת הגדול, שנוגעים בדבר, שירוויחו שלא ידחקו, ובודאי לא מתפללי בית הכנסת הקטן. (שו"ת חת"ס י"ד רכ"א)

נפלאות דרכי ההשגחה העליונה!

בעלון פרשת פינחס הבאתי בארוכה מתורתו של רבי שמואל אהרן קיינובר בעל "ברכת הזבח", שהיא רציית שלו חל בשבת. והנה בבוקר יום ראשון התקשר ת"ח מקוראי העלון והעיר בהתרגשות כי בלומדו את הדף היומי של שבת קודש פנחס, שבת דף קכ"ו, וירא והנה רעק"א מציין בגליון הש"ס "עיין דבר נחמד בזה בברכת הזבח..."

"לשון חכמים מרפא - שמתירין לו נדרו". (עירובין ס"ד:)

הגאון הרבי רבי השל, בילדותו עלה יום אחד כדרך הילדים לחדרים הקטנים בעליית הגג שבבית הכנסת. והנה שומע הוא קולה של אישה אלמנה עניה, שעומדת לפני ארון הקודש, ומתפללת לה, שיעזור לה לפרנס את ילדיה. אמר לה הילד בקול נעים: "לכי לשלום לביתך, מעתה תתפרנסי בכבוד!"

האישה ששמעה את קולו היתה בטוחה כי זו בת קול מן השמים ותפילתה נשמעה במרומים... בתמימותה המשיכה לבכות ולשאול: "אלוקים, מאין תבוא פרנסתי, הרי אין בידי אפילו פרוטה שאוכל לפתוח בה תנות?!"

השיב לה השל הקטן: "תתחילי להיות 'לוחשת לחשים' - לרפא חולים, וכשהם יבראו ישלמו לך, כך תתפרנסי בכבוד..."

שאלה האישה שוב: "אבל מה אלחש להם?" "תגידי מזמור 'ויהי נועם', ותוסיפי לברך 'וישלח לך רפואה שלימה מן השמים', רק הנני מזוהירך לא לגלות לאף אדם שהדבר התגלה לך ממרומים, ואל תספרי מה נוסח הלחש שלך..."

פירסמה האלמנה העניה הזו שיש בידה לחש לרפואת חולים. ה' עזר בידה, הצליחה והתפרסמה עד מאד, גידלה בניה בכבוד ופרנסתה היתה ברווח.

עברו שנים, השל עלה במעלות התורה, הוכר כראש גאוני הדור והוכתר כרבה של העיר קראקא.

פעם אחת חלה רבי השל בגרונו, מוקיריו ועסקני העיר הפכו את הארץ בחפשם אחר תרופה למחלתו, אך כל הרופאים אמרו נואש. שמעו שיש אישה יהודיה כשרה המפורסמת לרפא בלחש כל מכה. שלחו אחריה לעיר מגוריה והביאוה לקראקא. בצדקותו, רבי השל לא הסכים להתרפא על ידה, עד אשר תגלה לו האישה מה היא לוחשת, וממי קיבלה את הלחש... אולי הדבר אסור על פי דין תורה, כמבואר ביו"ד סימן קע"ט.

האישה סירבה לגלות בשום אופן, ואמרה שמן השמים אסרו עליה שלא לגלות לאף אחד. כל הנאספים גיחכו למשמע הדברים... אבל רבי השל לא ויתר, ופקד עליה לגלות לו.

"אישה יקימו ואישה יפרנו". (ל' י"ד)

הבעל יכול להשאל על נדרי אשתו רק אם מוצא שלושה אנשים מקובצים מזומנים יחד, אם אינו מוצא, אינו רשאי לקבץ במיוחד עבורו שלושה אנשים כדי להתיר את נדר אשתו. (נדרים ח:)

הראשונים ביארו זאת: האישה מתביישת ולא מתחרטת. (רא"ש) לא הקלו בזה. שמא הבעל יוסיף מדעתו. (ר"ן) הוי קנס. (מאירי) ועוד. אם היא נתנה רשות לקבץ שלושה להתיר לה, רשאי. (ש"ך, לבוש) ועיין בשו"ת "הר צבי" שכתב שלכתחילה יש להחמיר בזה. (י"ד קצ"ג)

אכן, מה יעשה עתה בימי הקורונה, כשאין לו שלשה מקובצים... יעשה כהצעת ה"בן איש חי", שאם אין בעיר שלשה דיינים קבועים יש עצה לדבר: יבקש הבעל מאדם אחר לקבץ שלושה אנשים לצורך עצמו, להתיר נדריו, ולאחר שיתירו לו, בעוד שהם יושבים יבוא הבעל אחריו להתיר לאשתו. (ר"ב פעלים" אורח ח"ד ל"ד ה')

חידש מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך, שבאופן שהבעל מביא לבית דין את חרטת אשתו בכתב, יכול לאסוף שלושה להשאל עבורה על הנדר. (מנחת שלמה" עיי"ש)

"כל נדר ... לענת נפש אישה יקימו ואישה יפרנו". (ל' י"ד)

כתב בעל הטורים: פעמיים במסורה "לענות נפש" ו"על מחלת לענות" (תהלים פ"ה), והוא ענין כלי שיר. ללמדך, שאם האישה נדרה שלא לשמוע כלי שיר, בעלה מיפר לה, שחשוב נדרי עינוי נפש. כפי שמוזבא (מו"ק ט:): שאף הזקנות נהנות מכלי שיר, "בת שיתין כבת שית - רצה לשמוע כלי זמר בשמחת נישואין". הניגון בכלי שיר חשוב לנשים כל כך עד שמניעתו נחשב עינוי נפש!

בין המצרים - לענין מחנות קיץ לנערות הורה הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך, שכל השירים המכונים "שירי רגש" וכדומה יכולות לשיר. כמו כן הורה כמה פעמים להקל בשמיעת מוזיקה, אם המטרה היא רק להפיג בדידות או פחדים, כגון באישה אלמנה השוהה לבדה בביתה. ("הליכות שלמה" פ"ד הערה 8)

תקנה שתיקנו רבני מקנס בשנת תקפ"ג לטובת טבריה

עם הקודש ברוכי ה'. זה זמן שהכרזנו בבתי הכנסת שכל מי שידור נדרים לתנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס יתנם ביד הנכבד החשוב מסעוד בן גיגי. והנה שמענו שיש בני אדם שנודרים לכבוד התנא הקדוש ואחר כך קונים במעות הנדרים הללו שמן זית וכוסות ליתנם להדליק בבתי הכנסת, וחכמי ארץ ישראל כועסים על שנותנים הנדרים השייכים להם בשמן זית.

על כן ברוכים תהיו, מהיום והלאה כל מי שידור נדר לתנא לא יפרע אותו אלא במעות ליד הגזבר, ורק מי שידור בפירוש שמן זית לבית כנסת וכדומה יתנו לבית הכנסת. ("אוצר גזנים")

אלה מסעי!

ישיבת מיר יצאה את שנחאי בספינה לארה"ב. ההפלה ארכה כארבעה שבועות. תחושת הפורקן והשמחה על הצלתם היתה עצומה, מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ לא נסחף בזרם הרגשות. הוא החזיק תחת ידו את הספר "שב שמעתתא", עליו חזר בשקידה כל משך ההפלה.

את חידושיו מאותו מסע העלה על הכתב בקונטרס בשם "תורת הספינה", ובו שלושים ושתיים מערכות. (עדיין הוא בכתב יד!) כולם ציפו בקוצר רוח לרגע בו תדרוך כף רגלם ידועת הנדודים על אדמה מוצקה. על הסיפון נשען רבי חיים שקוע כולו בעומקה של סוגיה. לידו עמד אחד הבחורים וצפה לעבר המרחבים שרק מים ומים נראו בהם מאופק לאופק. "היכן אנחנו? קרא - שאל הבחור בקול. "בשמעתתא ג'!" השיבו רבי חיים ללא היסוס. (מח ולב")

את המעשה הנפלא הבא סיפר לי ידידי הרה"ג אלכסנדר נתנאל: 'אבי איש יקר המתגורר בארגנטינה. עסקיו מתנהלים דרך הסולורי. החברה שלו היתה נקראת 'ניסן'. הוא עוסק בתיווך. למשל, אחד מהקהילה צריך שקיות, הוא מוצא מפעל מתאים. צריך מעטפות, מסדר לו דפוס במחיר טוב. יש בזה גם פרנסה וגם המון חסד. מקדיש הרבה מזמנו לעזרה לבני הקהילה. עוזר לאסוף צדקה, לכלות ולעניי.

נקודה מעניינת שבכל פעם שהוא שוכח לכבות את הטלפון בשעת הלימוד הוא מקבל תלונות וטענות על הסחורה שהוא שלח וכדומה. אבל כאשר הטלפון היה כבוי בעת לימודו, אחרי זה יש רק שבחים. תביא עוד סחורה, הכל היה מתאים וכדומה.

אבי מפורסם שהסולורי תמיד דבוק לו באוזן... פעם כאשר נסע מחוץ לבואנוס איירס הוא קיבל שיחה חשובה, עצר את הרכב במפרץ חניה. והנה במהלך השיחה ניגש אליו בחור גוי עם רובה קצר. אמר לו: 'תן לי את הטלפון שלך'.

אבי חשב שזה משחק. לא הבין מה שהוא מדבר... המשיך בשיחה, ההוא שוב איים עליו 'תזזה, תביא מהר את הטלפון'. ואבי ממשיך לחשוב שזה משחק, מנפנף בידו, כאומר די, מספיק להפריע לי...

הבחור התעצבן, כיוון עליו את הרובה, לחץ על ההדק, אך הרובה לא ירה, היה מעצור ברובה, שוב ניסה לירות ושוב נתקע. אבי כבר הבין שמושהו מאד לא טוב קורה פה.

הבחור הסתכל על הרובה, לא מבין מה קורה. הנמיך את הקנה וירה לכיוון מטה. הפעם הרובה ירה, הכדור שפשף את מכנסיו של אבי, שרט את עורו ופגע בריצפת הרכב.

כעת התעשת אבי וזרק את הטלפון על העבריין. הבחור לקח את הטלפון והלך בשלווה לדרכו כאילו לא ארע דבר...

אבי נסע לבית החולים. השוטרים שחקרוהו אמרו שהיה לו נס גדול, כדור כזה היה עושה נזק כבד לו היה חודר לגוף.

אבי החליף את שם החברה שלו ל"שבט", החודש בו ארע הנס! המעשה הביא לחיזוק גדול בקהילה. כולם הודו ואמרו, אדם שעושה כל כך הרבה חסדים בטלפון שלו לא ינזק מזה!" ("נר לשולחן שבת")

סיפר הג"ר דב כהן אודות גאוותם ויהירותם של קציני הצבא: "דווקא מהרמטכ"ל יגאל ידן שמעתי מעשה מאלף בענין זה. הוא סיפר על גנרל גדול שחפץ לנסוע מניו יורק לשיקגו על מנת להשתתף שם בקונצרט.

כשהגיע לשדה התעופה גילה אותו גנרל כי הטיסה לשיקגו מלאה ואין מקום עבורו. הגנרל רגז מאד, הוא ביקש את רשימת הנוסעים, מחק את השם האחרון, וטס תחתיו.

כאשר הגיע לאולם הקונצרטים התברר לתדהמתו כי הקונצרט לא יתקיים, המנצח נותר בניו יורק... כמו פיו הוריד אותו מן הטיסה...

מה הלקח ממעשה זה: אף מי שחושב שיכול לעשות הכל, למעשה אינו יכול לעשות כלום!" ("יולכו שניהם יחדיו")

סיפר הגה"צ רבי אריה לוי: "בהיותי בסלוצק הלכתי בתשעה באב לבית הקברות, כמוזבא בשו"ע. נתעכבתי ליד מצבה עליה נחקק: "פ"ג הצדיק המקובל האלקי ר' גדליה הכהן מכפר קוזמיץ". לשאלתי מי היה אותו צדיק, השיבו לי בני העיר, כי כינוהו בשם "דער לייווענטענער צדיק".

לאחר מכן סיפרו לי כי רבי גדליה היה גר בכפר קוזמיץ, משונה היה במראהו החיצוני, לבוש בגדי בד וחגורת חבל במותניו. מדי זמן היה בא לסלוצק, למכור עצי הסקה בשוק. בבואו העירה היה סר בלילות לבית הרבנים הגאונים רבי יוסלי פיימר בשעתו ורבי יוסף דב בזמנו ומבלה איתם בדברי תורה.

קבלה היא בידי זקני הדור כי בהלויתו של רבי מנדל מסלוצק שנערכה במוצאי שבת הופיע רבי גדליה בין המלווים. כאשר בשבת קודש שבת בביתו בקוזמיץ. ויהי לפלא, הלא המרחק בין סלוצק וקוזמיץ כעשרה מילין!" (ספר הזכרון לסלוצק)